

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В АГРАРНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

THE USE OF INTERNET RESOURCES IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE STUDY AT AGRARIAN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

У статті проаналізовано особливості застосування інтернет-ресурсів у процесі вивчення іноземної мови в аграрних закладах вищої освіти. Охарактеризовано дидактичні можливості інтернет-технологій, доцільність їх впровадження на заняттях з іноземної мови. Окреслено низку завдань, що вирішуються при застосуванні ресурсів мережі Інтернет, як-от: доступ до автентичних матеріалів; онлайн-спілкування з носіями мови; онлайн-навчання іноземної мови (освітні інтернет-портали, дистанційне навчання, вебінари); доступ до навчальної та довідкової інформації (електронні словники, енциклопедії, навчальні посібники, довідники); переклад іншомовної інформації для первинного ознайомлення з текстом; тестування на знання іноземної мови у режимі онлайн. Виокремлено також основні інтернет-технології, які необхідно використовувати, щоб досягти ефективних результатів під час вивчення іноземної мови. Розглянуто можливості та практичне значення використання навчальних веб-сайтів, сервісу YouTube, програмного забезпечення Skype. Наголошується, що сайти допомагають вирішувати цілу низку дидактичних завдань, а саме: формувати вміння і навички читання; поповнювати словниковий запас; формувати стійку мотивацію до вивчення іноземної мови; розширювати світогляд студента тощо. З'ясовано, що застосування відео (відеороликів, відеофільмів) із сервісу YouTube сприяє зануренню студентів в автентичне мовленнєве середовище, моделюванню реальних ситуацій міжкультурного спілкування, активізації пізнавальної діяльності та підвищенню мотивації студентів. Виявлено, що програмне забезпечення Skype дає можливість студентам спілкуватися з носіями мови онлайн. У дослідженні встановлено, що застосування зазначених інтернет-ресурсів оптимізує освітній процес і створює ефективні умови для іншомовної підготовки майбутніх фахівців.

Ключові слова: інтернет-ресурси, іноземна мова, майбутні аграрії, мережа Інтернет, інформаційні технології, інтернет-технології, веб-сайт.

The article deals with the analysis of the peculiarities of the use of Internet resources in the process of foreign language study at agrarian higher education institutions. The didactic capabilities of Internet technologies and the feasibility of their implementation in foreign language classes are characterized. The number of tasks that can be solved while using Internet resources, such as: access to authentic materials; online communication with native speakers; online foreign language training (online education portals, distance learning, webinars); access to educational and reference information (electronic dictionaries, encyclopedias, manuals, reference books); translation of foreign language information for initial reading of the text; testing on foreign language proficiency online are outlined. The basic Internet technologies that must be used to achieve effective results while learning a foreign language are highlighted as well. The possibilities and practical importance of using educational websites, YouTube service, Skype software are considered. It is emphasized that the sites help to solve a number of didactic tasks, namely: to develop reading skills; to replenish vocabulary; to form a stable motivation for learning a foreign language; expand student outlook and more. It was found that the use of videos from YouTube helps to immerse students into authentic speech environment, simulate real situations of intercultural communication, activate cognitive activity and increase students' motivation. It is noted that Skype software allows students to communicate with native speakers online. The study found that the use of Internet resources optimizes the educational process and creates effective conditions for foreign language training of future specialists.

Key words: Internet resources, foreign language, future agrarians, Internet network, information technologies, Internet technologies, web site.

УДК 004.087:378.147
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-18-2-26>

Фоменко Т.М.,
канд. пед. наук,
ст. викладач кафедри іноземних мов
Сумського національного аграрного
університету

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Євроінтеграція, інтернаціоналізація вищої освіти, а також інтенсифікація академічних обмінів студентами – все це зумовлює практичне володіння іноземною мовою у сфері професійної діяльності. Так, щороку підвищуються вимоги не лише до професійних компетенцій майбутніх аграріїв, але й до володіння іноземною мовою. Основним завданням аграрних закладів вищої освіти (далі – ЗВО) є підготовка майбутніх фахівців із високим рівнем мобільності та конкурентоспроможності, які можуть бути активними учасниками міжнародних програм, обмінюватися досвідом із закордонними партнерами, мати якісну іншомовну підготовку, що можливе у процесі вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова». У цьому контексті виникає необ-

хідність розроблення нової концепції викладання іноземних мов, пошуку інноваційних методів, технологій навчання тощо.

Сьогодні в умовах всесвітньої глобалізації нові інформаційні технології інтенсивно впроваджуються в усі сфери нашого життя, зокрема в освітній процес. Відповідно до Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр. [7] пріоритетом розвитку вищої освіти стає впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. У зв'язку з цим питання розвитку методики використання інформаційних технологій і ресурсів Інтернет у вивченні іноземної мови набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед численних досліджень, присвячених

питанням аграрної освіти, можна виокремити розвідки, в яких розкрито певні аспекти іншомовної підготовки майбутніх фахівців: роботи А. Кузнєцова (удосконалення професійної іншомовної підготовки), І. Ляшенко (формування готовності до реалізації міжнародних фахових програм), Ю. Ніколаєнко (підготовка студентів аграрних спеціальностей до професійного спілкування в іншомовному середовищі), Т. Рідель (формування мотивації учіння студентів аграрних університетів у процесі вивчення іноземних мов) тощо.

Проблему використання інформаційних технологій і мережі Інтернет у процесі навчання іноземної мови у своїх наукових працях розглядають багато вчених, зокрема І. Костікова, А. Маслюк, Р. Мільруд [1], Є. Полат [3], В. Сафонова [4], П. Сисоєв [5; 6] та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас аналіз стану розробки різних аспектів означеної проблеми засвідчив недостатнє дослідження питань, пов'язаних із застосуванням інформаційних технологій та інтернет-ресурсів у процесі іншомовної підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі.

Метою статті є аналіз дидактичних можливостей інтернет-ресурсів, доцільність їх впровадження у процесі вивчення іноземної мови в аграрних ЗВО.

Виклад основного матеріалу. В умовах модернізації вищої аграрної освіти впровадження інноваційних технологій в освітній процес набуває дедалі більшого поширення, що уможливорює забезпечення якісно нового рівня підготовки майбутніх фахівців. Відповідно до сучасних вимог, окрім професійних компетенцій, у майбутніх аграріїв потрібно формувати загальні компетентності, серед яких виокремлюють: здатність до аналізу та синтезу, до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; спілкуватися державною та іноземною мовами тощо [2].

Застосування Інтернету в освітньому процесі ЗВО є вимогою сьогодення: сучасне покоління студентів потребує нових способів подання інформації. Сьогодні майбутній фахівець повинен мати: безперешкодний доступ до різноманітних джерел інформації через використання інтернет-ресурсів; уміти швидко та якісно обробляти великі обсяги інформації, оптимально обираючи інтернет-ресурси; уміти на основі наявних знань генерувати нові знання та використовувати їх у професійній діяльності.

На наш погляд, застосування інтернет-ресурсів є одним із важливих додаткових методів у вивченні іноземної мови. Основною метою навчання студентів аграрних ЗВО іноземної мови є вирішення комунікативних завдань професійної сфери та використання іноземної мови як інструмента в цій

діяльності. Тому викладачі шукають і застосовують на практиці нові методи вирішення поставлених завдань, використовуючи комп'ютерні технології, зокрема інтернет-ресурси у вивченні іноземної мови.

У педагогіці під інтернет-ресурсами розуміють текстові, аудіо- та візуальні матеріали з різної тематики, спрямовані на розвиток комунікативно-когнітивних умінь студентів здійснювати пошук, відбір, класифікацію, аналіз та узагальнення інформації [6]. Отже, перед викладачем постає завдання відібрати ті ресурси мережі Інтернет, які можуть виявитися корисними у вивченні іноземної мови.

Інтернет-технології надають широкі можливості для підвищення ефективності навчання іноземних мов. Так, використання найрізноманітніших ресурсів мережі Інтернет сприяє вирішенню комплексу завдань, а саме:

- доступ до автентичної інформації (текстів, відео- та аудіоматеріалів тощо): сайтів іншомовних газет (наприклад, The New York Times, Washington Post тощо), різних порталів (YouTube, BBC World Service, CNN World News тощо);

- онлайн-спілкування з носіями мови: сайти для вивчення і практики іноземної мови (наприклад, LinguaLeo, Italki тощо);

- онлайн-навчання іноземної мови (освітні інтернет-портали, дистанційне навчання, вебінари);

- доступ до навчальної та довідкової інформації: електронних словників, енциклопедій, навчальних посібників, довідників (наприклад, Вікіпедія);

- переклад іншомовної інформації для первинного ознайомлення з текстом (наприклад, онлайн-сервіси Google Translate);

- тестування на знання іноземної мови у режимі онлайн (пробні тести, пробне тестування TOEFL, тести з аудіювання тощо).

Найбільш важливою перевагою Інтернету є розуміння та використання його насамперед як інтерактивного середовища з величезними комунікативними можливостями, що дозволяє студентам спілкуватися з носіями мови. Інтернет пропонує широкий вибір сучасних засобів комунікації, зокрема: електронна пошта, блоги зі зворотним зв'язком, соціальні мережі, як-от Facebook і програмне забезпечення Skype.

Як стверджують науковці, використання у процесі навчання інтернет-технологій (порівняно із традиційними) сприяє розвитку у студентів додаткових умінь і стратегій. Створюючи умови для організації синхронного (on-line – чат, технологія Skype) й асинхронного (off-line – електронна пошта, веб-форум, блог) спілкування між користувачами мережі Інтернет, сучасні інформаційно-комунікаційні технології сприяють створенню інформаційного освітнього середовища, у якому студенти мають можливість розвивати мовні та мовленнєві вміння й навички [3; 5].

Використання сучасних інтернет-технологій дозволяє студентам поставити правильну вимову, активно вступати в усну й письмову комунікацію з носіями мови, створювати реальні ситуації спілкування за допомогою відеозв'язку, вебінарів, смс-чатів і долати такі явища, як мовний бар'єр і культурний шок. Все це є найважливішими завданнями навчання іноземної мови щодо вдосконалення вже набутих навичок і розвитку нових.

Вивчення іноземної мови на основі інтернет-комунікацій сприяє поглибленню знань і з мови, і з культури за допомогою роботи з автентичними ресурсами. Інтернет створює умови для отримання будь-якої інформації, необхідної студентам, у будь-якій точці земної кулі: країнознавчий матеріал, новини з життя молоді, статті з газет і журналів, необхідну літературу тощо [8].

У процесі пізнання іншомовної культури застосування інформаційної мережі Інтернет дає можливість:

- знайомитися зі світовими культурними надбаннями та досягненнями культури в різних мовних спільнотах [4];

- на основі перегляду навчальних відеофільмів або відеосюжетів вивчати особливості мовленнєвої поведінки різних народів в умовах спілкування [3];

- проводити аналіз, що ґрунтується на порівнянні та зіставленні культурних реалій та особливостей поведінки людей у різноманітних ситуаціях міжкультурного спілкування [1].

Для ефективного навчання іноземної мови найбільш доцільним, як ми вважаємо, є використання різноманітних сайтів. Вони допомагають вирішувати цілу низку дидактичних завдань: формувати вміння і навички читання; поповнювати словниковий запас; формувати стійку мотивацію до вивчення іноземної мови; розширювати світогляд студентів тощо.

Сайти пропонують різні навчальні та методичні матеріали і дозволяють студентам самостійно і швидко знаходити необхідну інформацію іноземною мовою. Відстань і час вже не є перешкодою: студент має доступ до інформації цілодобово, може вибирати, що і коли вивчати. Особиста зацікавленість сприяє досягненню спільної мети студента й викладача. Завдяки використанню сайтів реалізуються всі основні принципи дидактики: доступність, індивідуалізація, наочність, свідомість і активність.

У мережі Інтернет представлено безліч сайтів лексичного, лінгвокраєзнавчого, граматичного характеру тощо. Наведемо приклади сайтів, які можна використовувати на практичних заняттях з іноземної мови, а також для виконання студентами самостійної роботи.

Сайт <https://learnenglish.britishcouncil.org> призначений для тих, хто вивчає англійську мову.

Сайт складається з кількох розділів, як-от: «Грамматика та лексика», «Письмо», «Слухай і дивись», «Ігри» тощо. Сайт містить аудіо- та відеоматеріали для покращення мовної практики, тексти та інтерактивні вправи. Кожен студент може зайти в розділ, який його цікавить, і вдосконалити свої знання. Так, один із подкастів присвячений культурі британців. На цій сторінці можна знайти статті про географічне положення та клімат Великої Британії, манери сучасних британців, вільний час британців тощо. Наприклад, на веб-сторінці «Climate and Geography» розміщена мультимедійна презентація (аудіозапис супроводжується презентацією географічної мапи на екрані) та завдання до аудіювання. Перш ніж прослухати аудіозапис, студенти мають виконати лексичну вправу, що полягає у написанні синонімів до поданих слів. Під час аудіювання студенти можуть звертатися до стенограми, яка додається до аудіозапису.

Зазначимо, що у процесі прослуховування аудіозапису студенти не лише сприймають інформацію на слух, але й отримують її візуально: на мапі демонструються прапори, кордони, назви столиць держав Об'єднаного Королівства; показується коротке відео пейзажів Великої Британії. Поєднання аудіо, відео та використання географічної карти – усе це допомагає кращому сприйняттю та запам'ятовуванню інформації.

На іншому веб-сайті – <http://www.learnenglishfeelgood.com/> – можна практикувати знання з граматики англійської мови, вивчати нові слова, фразові дієслова, ідіоми, завантажувати роздатковий матеріал. На цьому сайті розміщені лексико-граматичні вправи, тести з граматики, вправи на аудіювання, вікторини. Вправи для формування навичок аудіювання розроблені на основі уривків із фільмів американського кіно та ТБ-шоу. Наприклад, один із розділів присвячений англійській мові для мандрівників. На цій веб-сторінці можна знайти діалоги, необхідні для тих, хто планує подорожувати.

Інтернет пропонує графічні та аудіовізуальні матеріали на різноманітні теми; він є привабливим і може задовольнити різну аудиторію. Наявна інформація є поточною та часто оновлюється, тому надає «живий» текст. Використання Інтернету є цікавим, оскільки веб-сайти наповнені анімацією, звуками, зображеннями, інтерактивними формами та цифровими відеокліпами. Студенти можуть бескінечно налаштовувати процес навчання. Якщо вони віддають перевагу відео, то можуть навчатися через YouTube, якщо аудіо – то можуть використовувати подкасти або аудіокнижки. Якщо вони хочуть практикувати усне мовлення, то можуть це зробити у Skype.

Так, наприклад, при вивченні тем «Подорожування», «Визначні місця Великої Британії», «Визначні місця Лондона» студенти мають можли-

вість не лише візуально знайомитися з пам'ятками культури Великої Британії, з визначними місцями Лондона, переглядаючи веб-сайти, але й використовуючи програму Google Earth, здійснювати віртуальні екскурсії містами Великої Британії.

Під час вивчення тем «Географічне положення Великої Британії», «Лондон», «Визначні місця Лондона» студентам доцільно запропонувати виконувати завдання з використанням електронних мап і схем. Застосування таких ілюстрованих матеріалів сприяє, на нашу думку, не лише запам'ятовуванню написання англійських назв країн, міст, островів, річок, гір, але й активізації зорової пам'яті, візуальному закріпленню інформації; посиленню емоційному впливу.

Активне застосування відео з сервісу YouTube сприяє зануренню студентів в автентичне мовленнєве середовище, тобто уможливорює використання на заняттях відеороликів, відеофільмів, сприяючи моделюванню реальних ситуацій міжкультурного спілкування в аудиторних умовах. Отже, автентичний матеріал викликає пізнавальний інтерес у студентів, готовність обговорювати проблеми, а отже, сприяє підвищенню їхньої мотивації. Відеоматеріали можна підбирати відповідно до теми заняття. Студентам можна запропонувати виконати такі типи завдань, як-от: на перевірку розуміння побаченого; обговорення ситуацій; розігрування за ролями; покадровий перегляд, обговорення або озвучування окремих кадрів; використання стоп-кадру для вибору й обговорення тієї чи іншої сцени; перегляд фрагмента відеоролика й обговорення початку, завершення ситуації, можливих продовжень тощо.

Відеоматеріали мають бути доступними для розуміння, створювати сприятливі умови для оволодіння студентами новою інформацією, мовленнєвою поведінкою носіїв мови. Практичні завдання в сукупності з відео забезпечують більш повноцінне розуміння автентичного матеріалу, а отже, і його краще засвоєння.

Висновки. Інтернет надає безліч можливостей для підвищення якості процесу навчання іноземної мови та самостійної діяльності студентів аграрних ЗВО. Використання інтернет-ресурсів дозволяє значно оптимізувати освітній процес і створювати ефективні умови для іншомовної підготовки майбутніх фахівців.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Мильруд Р.П., Максимова І.Р. Информационно-педагогические технологии в обучении иностранным языкам: сущность, история, современность. *Иностранные языки в школе*. 2013. № 5. С. 39–47.
2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 05 грудня 2018 р. № 1339 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 201 «Агрономія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти». URL: <https://ru.osvita.ua/doc/files/news/630/63025/201-agronomiya-bakalavr.pdf>.
3. Полат Е.С. Інтернет на уроках іностраниого языка. *Иностранные языки в школе*. 2001. № 2. С. 14–19.
4. Сафонова В.В., Панченко Л.В. Электронная британская пресса в фокусе межкультурного языкового образования: методические аспекты и проблемы. *Иностранные языки в школе*. 2010. № 7. С. 2–12.
5. Сысоев П.В. Современные информационные и коммуникационные технологии: дидактические свойства и функции. *Язык и культура*. 2012. № 1. С. 120–133.
6. Сысоев П.В., Евстигнеев М.Н. Методика обучения иностранному языку с использованием новых информационно-коммуникационных Интернет-технологий: учебно-методическое пособие. Москва, 2010. 182 с.
7. Указ Президента України від 25 червня № 344 / 2013 Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
8. Ahmad K., Corbett G., Rogers M. *Computers, Language Learning and Language*. Cambridge : Cambridge University Press, 1985. 109 p.